

ΛΑΝΙΤΕΙΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2017-2018

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΜΑΪΟΥ- ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 15/05/2018

ΤΑΞΗ: Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 2 ώρες και 30 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΝΝΕΑ (9) ΣΕΛΙΔΕΣ.

ΟΔΗΓΙΕΣ:

- Να γράφετε μόνο με μπλε μελάνι.
- Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υλικού.
- Το εξεταστικό δοκίμιο βαθμολογείται με 100 μονάδες.
- Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από δύο (2) μέρη. Να απαντηθούν **ΟΛΕΣ** οι ερωτήσεις και των δύο (2) μερών.

ΜΕΡΟΣ Α': ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 70)

Αδίδακτο κείμενο:

Ο εθισμός στην τηλεόραση

Μπαίνουμε στο σπίτι και η πρώτη μας κίνηση είναι να πατήσουμε το κουμπί του τηλεκοντρόλ. Συζητούμε με φίλους, αλλά το μάτι όλο ξεγλιστρά προς την πολύχρωμη οθόνη, δεν μπορούμε να συγκεντρωθούμε στη συζήτηση, αλλά δεν κλείνουμε και την τηλεόραση. **Κατηγορούμε** έντονα το περιεχόμενο των τηλεοπτικών προγραμμάτων, αλλά δεν παραλείπουμε να τα παρακολουθούμε.

Οι περισσότεροι, λοιπόν, έχουν με την τηλεόραση μια σχέση αγάπης -μίσους. Χαζοκούτι από τη μια, αλλά απαραίτητος σύντροφος στην καθημερινότητα. Τουλάχιστον τρεις ώρες την ημέρα περνούν κατά μέσο όρο οι κάτοικοι των αναπτυγμένων χωρών μπροστά στις τηλεοράσεις. Όταν ένα άτομο φτάσει στην ηλικία των 75 ετών, θα έχει περάσει τα εννιά χρόνια της ζωής του βλέποντας τηλεόραση. Πρόκειται πια για την τρίτη ανθρώπινη δραστηριότητα μετά την εργασία και τον ύπνο. Πολλοί άνθρωποι συμπεριφέρονται σαν να είναι εξαρτημένοι από τη μικρή οθόνη. Ή μήπως είναι; Τελικά η τηλεόραση προκαλεί εθισμό κλινικού τύπου; Μια τέτοια υπόθεση δεν είχε απασχολήσει μέχρι τώρα τους ερευνητές, παρά μόνο με τη μεταφορική της έννοια.

Όμως, ένα **πρόσφατο** άρθρο στο περιοδικό «Scientific American» θέτει ξανά το ερώτημα. Όσοι βλέπουν υπερβολικά πολλές ώρες τηλεόραση **εμφανίζουν** συμπτώματα εθισμού, σημειώνει. Μάλιστα, οι συγκεκριμένοι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι υπάρχει μια ενστικτώδης βιολογική αντίδραση του ανθρώπου, η «αντίδραση προσανατολισμού», που

δημιουργεί μια έλξη προς μια συσκευή, όπως η τηλεόραση, που εκπέμπει έντονα χρώματα και ήχους, με απότομες εναλλαγές σκηνών και ακουσμάτων. Θεμελιωτής της αντίδρασης προσανατολισμού είναι ο Ιβάν Παβλόφ, ο οποίος χρησιμοποιούσε στα πειράματά του σκυλάκια, προκειμένου να εξηγήσει τους μηχανισμούς εξάρτησης και εθισμού. Δυστυχώς, ο άνθρωπος - τηλεθεατής μέσω της υπερβολικής κατανάλωσης τηλεοπτικών προϊόντων μοιάζει να συναγωνίζεται σε υποταγή και αβουλία τα μικρά σκυλάκια, με τα οποία πειραματιζόταν ο Παβλόφ.

Ίσως, βέβαια, δεν είναι αναγκαίο να αναζητήσουμε τις αιτίες της τηλεοπτικής γοητείας σε βιολογικούς παράγοντες. «**Έγχρωμη τηλεόραση, ασπρόμαυρη ζωή**», έγραφε ένα σύνθημα στους τοίχους. Ίσως, λοιπόν, πριν καταδικάσουμε την τηλεόραση, που κάτω από άλλες συνθήκες θα μπορούσε να είναι ένα μέσο ψυχαγωγικό και εκπαιδευτικό, ως προβληματιστούμε για τη μουντή και άχαρη ζωή, η οποία συχνά μοιάζει ακόμα πιο ανιαρή και χυδαία από τα κάθε είδους ευτελή τηλεοπτικά προγράμματα. Ας αντιδράσουμε για τους κοινωνικούς όρους της εργασιακής εξουθένωσης και της διαπροσωπικής απομόνωσης, που μετατρέπει και τα σκουπίδια της τηλεόρασης σε διαμάντια σε τιμή ευκαιρίας. Η γοητεία, λοιπόν, της τηλεόρασης πρέπει να διερευνηθεί και ως αποτέλεσμα, μιας σειράς κοινωνικών παραγόντων που χαρακτηρίζουν την εποχή μας.

Για δεκαετίες οι επιστήμονες έχουν μελετήσει την επίδραση που έχει η τηλεθέαση στην ανθρώπινη συμπεριφορά, εστιάζοντας το ενδιαφέρον τους στο περιεχόμενο των τηλεοπτικών προγραμμάτων, όπως για παράδειγμα οι συχνές στιγμές βίας. Λιγότερο, όμως, έχει μελετηθεί η ίδια η σαγήνη του μέσου στον άνθρωπο, δηλαδή το ίδιο το μέσο και όχι το μήνυμα. Ή μήπως αντίστοιχα με την περίφημη ρήση «το μέσο είναι το μήνυμα», ισχύει ότι «το μέσο είναι το πρόβλημα»!

Γ. Ελαφρός, εφημερίδα, *Η Καθημερινή*, 17.3.2002 (διασκευή).

ΑΙ. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε **100-140 λέξεις** περίπου. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στη στήλη της ηλεκτρονικής εφημερίδας του Σχολείου. **(μονάδες 8)**

A.I.2. Να αναφέρετε **τρεις (3)** αιτίες, σύμφωνα με το πιο πάνω κείμενο, που οδηγούν στον εθισμό του σύγχρονου ανθρώπου στην τηλεοπτική γοητεία. **(μονάδες 3)**

A.I.3. Σε μία παράγραφο **60-80** λέξεων να αναπτύξετε το σύνθημα των τοίχων που παρατίθεται στο κείμενο: «Έγχρωμη τηλεόραση, ασπρόμαυρη ζωή». **(μονάδες 3)**

A.1.4. Να γράψετε τον τρόπο και το μέσο πειθούς της τρίτης παραγράφου («Όμως, ένα πρόσφατο άρθρο ... πειραματιζόταν ο Παβλόφ»). Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με στοιχεία από την παράγραφο. **(μονάδες 2)**

A.1.5. Να γράψετε τα δομικά στοιχεία της τέταρτης παραγράφου («Ίσως, βέβαια, δεν είναι αναγκαίο ... χαρακτηρίζουν την εποχή μας»). **(μονάδες 3)**

A.1.6. Να αναφέρετε τον τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου («Ίσως, βέβαια, δεν είναι αναγκαίο ... χαρακτηρίζουν την εποχή μας») και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. **(μονάδες 3)**

A.1.7. Να αντικαταστήσετε την καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις των πιο κάτω φράσεων με μία **συνώνυμή** της, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τύπο των λέξεων. **(μονάδες 2)**

-**Κατηγορούμε** έντονα το περιεχόμενο
-εργασιακής **εξουθένωσης**

A.1.8. Να αντικαταστήσετε την καθεμιά από τις υπογραμμισμένες λέξεις με μία **αντώνυμή** της, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό τύπο των λέξεων. **(μονάδες 2)**

- ένα **πρόσφατο** άρθρο
- μια **έλξη** προς μια συσκευή

A.1.9. Για κάθε ένα από τα ακόλουθα ρήματα να γράψετε: **(α)ένα παράγωγο ουσιαστικό και (β)ένα παράγωγο επίθετο.** **(μονάδες 4)**

-**εμφανίζουν**
-**διερευνηθεί**

A.1.I. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Ίσως, λοιπόν, πριν καταδικάσουμε την τηλεόραση, που κάτω από άλλες συνθήκες θα μπορούσε να είναι ένα μέσο ψυχαγωγικό και εκπολιτιστικό, ας προβληματιστούμε για τη μουντή και άχαρη ζωή, η οποία συχνά μοιάζει ακόμα πιο ανιαρή και χυδαία από τα κάθε είδους ευτελή τηλεοπτικά προγράμματα».

Το σχολείο σας διοργανώνει ενδοσχολικό συνέδριο με θέμα: «Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ο σύγχρονος κόσμος». Ως εκπρόσωποι του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου, καλείστε να εκφωνήσετε ομιλία, στην οποία να παρουσιάσετε τις θετικές επιδράσεις των Μ.Μ.Ε. στη διαπαιδαγώγηση των νέων αλλά και τις αρνητικές τους συνέπειες. **(400-450 λέξεις)**

Ι. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 22)

ι. Διδαγμένα κείμενα

1. Κ. Γ. Καρυωτάκης, *Στο άγαλμα της Ελευθερίας που φωτίζει τον κόσμο*

Λευτεριά, Λευτεριά, σχίζει, δαγκάνει
τους ουρανούς το στέμμα σου. Το φως σου
χωρίς να καίει, τυφλώνει το λαό σου.
Πεταλούδες χρυσές οι Αμερικάνοι,
λογαριάζουν πόσα δολάρια κάνει
σήμερα το υπερούσιο μέταλλό σου.

Λευτεριά, Λευτεριά, θα σ' αγοράσουν
έμποροι και κονσόρτσιακι εβραίοι.
Είναι πολλά του αιώνας μας τα χρέη,
πολλές οι αμαρτίες, που θα διαβάσουν
οι γενεές, όταν σε παρομοιάσουν
με το πορτρέτο του DorianGrey.

Λευτεριά, Λευτεριά, σε νοσταλγούνε,
μακρινά δάση, ρημαγμένοι κήποι,
όσοι άνθρωποι προσδέχονται τη λύπη
σαν έπαθλο του αγώνος, και μοχθούνε,
και τη ζωή τους εξακολουθούνε,
νεκροί που η καθιέρωσις τους λείπει.

Ερώτηση Β1:

Να επισημάνετε τις μεταφορικές χρήσεις των ρημάτων της πρώτης στροφής. Τι εκφράζει με αυτές ο ποιητής;(μονάδες 5)

2. Μιχάλης Πασιαρδής, *Εσύ δε λες τίποτα*

Εσύ δεν λες τίποτα
μα εγώ θα σου πω γι' αυτό το νησί
που ήταν όνειρο χτες και θυμάρι κι αμίαντο
και σήμερα ποτάμι οδύνης

ποτάμι που δεν λέει να σιγήσει
κατρακυλώντας απ' τους αιώνες όχι νερό
μα τις πέτρες μας, πέτρες αρχαίες που χτίσαν ναούς
και υψώσανε κάστρα και πολιτείες που χάραξαν
τ' όνομά τους στο χρόνο
βαθιά, και για πάντα.

Εδώ, σ' αυτό το νησί, υδρίες λαδιού με παραστάσεις του μόχθου
υδρίες κρασιού με παραστάσεις αγάπης
ο χαλκός στου ανθρώπου τη δούλεψη
ο χρυσός, η εικόνα, το κέντημα,
το ξύλο που ευωδιάζει το χέρι,
τάφοι προγόνων παλιών και χτεσινών πατεράδων.

Εσύ δεν λες τίποτα
μα εγώ θα σου πω για τα παιδιά
που σκύψανε άξαφνα με το χέρι στο στήθος
εκεί στις πλαγιές του βουνού Πενταδάχτυλος και φωνάζαν
τη μάνα τους ώσπου ξεψύχησαν.

Εσύ δεν λες τίποτα
μα εγώ θα σου πω για τα σπίτια, τα δέντρα
του κάμπου μας, τα πικρολέμονα του ιδρωτά μας
που τα διαγούμισανάλλοι
και πέρα τα πήγανε.

Εσύ δεν λες τίποτα
μα εγώ θα σου πω γι' αυτό το μαρτύριο
που δένει τη γη μας, τον τροχόπου στενάζει
η πατρίδα μας, την πληγή στο σώμα του Ιησού.

Εσύ δεν λες τίποτα
μα η πληγή στο σώμα του Ιησού
δεν στερεύει.

Μένουμε μ' ανοιχτές τις πληγές στο σταυρό του ορίζοντα.
Δεσπόζει το αίμα. Η Κύπρος καλεί. Στους
δρόμους του κόσμου αντηχεί η φωνή μας.
Ας μην αναπαύονται οι άνθρωποι.

Ερωτήσεις B2:

α) Σε ποιον απευθύνεται το ποιητικό υποκείμενο; Γιατί νιώθει χρέος αλλά και ψυχική ανάγκη να μιλήσει;(μονάδες 3)

β) Να γράψετε **δύο (2)** εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο ποιητής, αναφέροντας ένα παράδειγμα από το πιο πάνω ποίημα για το κάθε εκφραστικό μέσο. **(μονάδες 3)**

3. Κωνσταντίνος Θεοτόκης, *Η Τιμή και το Χρήμα*

[...]

Κι ο Αντρέας στενοχωρημένος κοιτάζε τα δυο πλάσματα, που αγαπιόνταν, που υπόφερναν εξαιτίας του και που τώρα δεν εμιλούσαν.

Τέλος ο πατέρας της είπε, σφίγγοντάς την στην αγκαλιά του: «Σ' εδυστύχεψε!»

Δεν είπε ποιος. Ο νους του ήταν ίσως για τη γυναίκα του, μα ο Αντρέας ενόμιζε πως τα λόγια τον εχτυπούσαν εκείνον, κι είπε: «Έφταιξα· μα τώρα εδιορθώθηκαν όλα. Την Κυριακή βάζω στεφάνι. Εδώ τα κλειδιά του κομού· είπε να μου τα δώσεις τα χίλια».

«Και ξαναγοράζεις» του είπε η Ρήνη πικρά «και την αγάπη; Ω, τι έκαμες!» Κι εβάλθηκε να κλαίει.

«Την αγάπη;» ερώτησε αχνίζοντας· «και δεν την έχω;»

«Όχι!» του αποκρίθηκε «όχι! για λίγα χρήματα ήσουν έτοιμος να με πουλήσεις και χωρίς αυτά δε μ' έπαιρνες· πάει τώρα η αγάπη. Επέταξε το πουλί!»

«Θα ξανάρθει» της απολογήθηκε λυπημένος, «στη ζεστή τη φωλιά του. Η ζωή μας θα βρει παράδεισο!»

«Όχι!» του είπε, έπειτα απ' ό,τι έκαμες όχι! Κι α σ' αγαπούσα, δε θα ερχόμουν μαζί σου. Είμαι δουλεύτρα· ποιόνε έχω ανάγκη;» Και σε μία στιγμή ξακολούθησε: «Γιατί ν' αδικηθούν τα αδέρφια μου;»

[...]

«Όχι!» του είπε μ' απόφαση· «εδώ είναι ο χωρισμός μας. Θα πάω σε ξένα μέρη, σε ξένον κόσμο, σ' άλλους τόπους· θα δουλέψω για με και για να κουναρήσω το παιδί που θα γεννηθεί. Θα μου δώσει η μάνα γράμματα για να βρω αλλού εργασία· θα τα πάρει από τες κυράδες της. Όχι, δεν έρχομαι! Είμαι δουλεύτρα· ποιόνε έχω ανάγκη;» Κι έπειτα από μία στιγμή σα ν' απαντούσε σε μία της σκέψη εξαναφώναξε: «Δεν έρχομαι, δεν έρχομαι!» [...]

Ερώτηση B3:

Η Ρήνη διακρινόταν για τη σταθερότητα των συναισθημάτων της. Στο τέλος, όμως, θυσιάζει την αγάπη της για τον Αντρέα. Να αιτιολογήσετε τη συγκεκριμένη επιλογή της.

(μονάδες 3)

ii. Αδίδακτο κείμενο

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Χωρίς στεφάνι

[...]

Αυτὴ ἦτον ἡ Χρηστὶνα ἡ Δασκάλα, ὅπως τὴν ἔλεγον ἕναν καιρόν. Παιδιά δὲν εἶχε, διὰ νὰ φοβῆται τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ ἐπιτρόπου. Τὰ παιδιά της τὰ εἶχε θάψει, χωρὶς νὰ τὰ ἐχῃ γεννήσει. Καὶ ὁ ἀνὴρ τὸν ὁποῖον εἶχε, δὲν ἦτο σύζυγός της.

Ἦσαν ἀνδρόγυνον χωρὶς στεφάνι.

Χωρὶς στεφάνι! Ὅποσα τοιαῦτα παραδείγματα!

[...]

Ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποῦ εἶχε νὰ ἀνάγκη νὰ ποτὰς συστάσεις τῶν κομματάρχων διὰ νὰ διορίζεται δασκάλα, εἰς τῶν κομματάρχων τούτων, ὁ Παναγῆς ὁ Ντεληκανάτας, ὁ ταβερνιάρης, τὴν εἶχε ἐκμεταλλεῦθῃ. Ἀμα ἡλλαξέ τοῦ πουργεῖον, καὶ δὲν ἴσχυε πλέον νὰ τὴ διορίσῃ, τῇ εἶπεν:

- Ἔλανά ζήσουμε μαζί, καὶ ἀργότερα θὰ σὲ στεφανώθῃ.

- Πότε;

- Μετ' ὀλίγου σμῆνας, μετὰ ἐν ἑξάμηνον, μετὰ ἕνα χρόνον.

Ἐκ τοῦ παρῆλθον χρόνοι καὶ χρόνοι, καὶ ἐκεῖνος ἀκόμα εἶχε μαῦρα τὰ μαλλιά καὶ αὐτὴ εἶχε νὰ σπρίσει. Καὶ δὲν τὴν ἐστεφανώθη ποτέ.

Αὐτὴ δὲν ἐγέννησε τέκνον. Ἐκεῖνος εἶχε καὶ ἄλλας ἐρωμένες. Καὶ ἐγέννα τέκνα μεαυτάς.

Ἡ ταλαίπωρος αὐτὴ, μανθάνουσα, ἐπιπλήττουσα, διαμαρτυρομένη, ὑπομένουσα, ἐγκατεροῦσα ἔπαιρνε τὰ νόθα τοῦ ἀστεφανώτου ἀνδρός της εἰς τὸ σπίτι, τὰ ἐθέρμαινε εἰς τὴν ἀγκαλιάν της, ἀνέπτυσσε μητρικὴν στοργήν, τὰ ἐπονοῦσε. Καὶ τὰ ἀνέσταινε, καὶ ἐπάσχιζεν ἀτὰρ μεγαλώσῃ. Καὶ ὅταν ἐγένοντο δυὸ ἢ τριῶν ἐτῶν, καὶ τὰ εἶχε πονέσει πλέον ὥς τέκνα της, τότε ἤρχετο ὁ Χάρος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὴν ὀστρακίαν, τὴν εὐλογιὰν καὶ ἄλλας δυσμόρφους συντρόφους, καὶ τῇ στὰ ἔπαιρνε νὰ ποτὶ τὴν ἀγκαλιά της.

Τρία ἢ τέσσερα παιδιά τῇ εἶχαν ἀποθάνει οὕτω ἐν τὸς ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ ἐτῶν. Καὶ αὐτὴ ἐπικραίνεται. Ἐγήρασκε καὶ ἄσπριζε. Καὶ ἔκλαιε τὰ νόθα τοῦ ἀνδρός της, ὥς νὰ ἦσαν γνήσια ἰδικά της. Καὶ ἐκεῖνα τὰ πτωχά, τὰ μακάρια, περιίπαντο εἰς τ' ἄνθη τοῦ παραδείσου ἐν συντροφίᾳ μετ' ἀγγελούδια τὰ ἐγχώρια ἐκεῖ. Ἐκεῖνος οὐδὲ λόγον τῇ ἔκαμνε πλέον περὶ στεφανώματος. Καὶ αὐτὴ δὲν ἔλεγε πλέον τίποτε. Ὑπέφερεν ἐν σιωπῇ.

Καὶ ἔπλυνε καὶ ἐσυγύριζεν ὅλον τὸν χρόνον. Τὴ Μεγάλην Πέμπτην ἔβαπτε τ' αὐγὰ τὰ κόκκινα. Καὶ τὰς καλὰς ἡμέρας δὲν εἶχε τόλμης πρόσωπον νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Μόνον τὸ ἀπόγευμα τοῦ Πάσχα, εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀγάπης, κρυφὰ καὶ δεῖλὰ εἰσῆρπεν εἰς τὸν ναόν, διὰ ν' ἀκούσῃ τὸ «Ἀναστάσεως ἡμέρα» μαζί με τὰς δοῦλες καὶ τὰς παραμάνες. [...]

Ερωτήσεις B4:

α) Να εντοπίσετε **μία (1)** ομοιότητα και **μία (1)** διαφορά ανάμεσα στον τρόπο με τον οποίο έρχονται σε αντιπαράθεση με τους κοινωνικούς θεσμούς της εποχής η Ρήνη και η Χρηστίνα, στα πιο πάνω αποσπάσματα του Κ. Θεοτόκη και του Αλ. Παπαδιαμάντη. **(μονάδες 5)**

β) Να εντοπίσετε και να συγκρίνετε: **1)** τον τύπο του κάθε αφηγητή ως προς τη συμμετοχή του στην αφηγούμενη ιστορία, **2)** την εστίαση και **3)** το ρηματικό πρόσωπο με το οποίο γίνεται η αφήγηση, στα αποσπάσματα των Κ.Θεοτόκη και Αλ. Παπαδιαμάντη. **(μονάδες 3)**

II. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ (ΜΟΝΑΔΕΣ 8)

A. Τερζάκη, *Η Μενεξεδένια Πολιτεία*

Απόσπασμα α΄:

Ζούσε κοντά της, δίπλα της, κι' όμως όχι μαζί της κι' αχώριστα συνυφασμένος με τη ζωή της. Το ένιωθε πως εκείνη είχε κρατήσει για τον εαυτό της ένα μεγάλο άδυτο, όπου η είσοδος θα του ήτανε για πάντα απαγορευμένη. Πικραμένος, αδύναμος, είχε τραβηχτεί κι' αυτός σε μια γωνιά, κι' από κει τη λάτρευε, περισσότερο σαν ερωτευμένος παρά σα σύζυγος. Ο χώρος όπου κυκλοφορούσε η Όλγα του ήτανε δυσκολοπρόσιτος, και λοιπόν τριγύριζε αποδιωγμένος απέξω, περνώντας νύχτες ανήσυχες, ρεμβάζοντας στη θύμησή της, γράφοντας στίχους όπως σε μian ανύποπτη ομορφιά.

... Σκέφτηκε και ν' αλλάξει σπίτι, να φύγει μακριά από τον τόπο τούτο το νοτισμένο βαθεία από την ευωδιαστή της θύμηση. Όμως μια δειλία κρυφή τον συνέιχε, η άτολμη ελπίδα πως ίσως μια μέρα εκείνη γυρίσει και δεν τον βρει, χάσει τα ίχνη του αν άλλαζε σπίτι. Τότε ήτανε που θα την έχανε για πάντα. Και θάφταιγε αυτός... Λοιπόν κάθισε και περίμενε.

... Δε μιλούσε πια για τον Ορέστη, δεν ξαναμίλησε ποτέ... Κάποιες στιγμές έπεφτε σ' αφαιρεμένη, εκστατική συλλογή, και τα μάτια του παίρνανε τη χαύνη εκείνην έκφραση που τους είχε γίνει γνώριμη τώρα. Έμενε καθιστός για ώρες, με τα χέρια αφημένα στ' ακουμπιστήρια της πολυθρόνας, το κεφάλι σκυφτό, και φαινότανε ν' αφουγκράζεται κάτι μακρινό κι' ανάερο, που οι άλλοι δεν το ακούγαν. Τα μαλλιά του είχανε πάρει την αλέκιστη λευκότητα του βαμπακιού, τη μαλακιά γυαλάδα από το μετάξι. Η παλιά εκείνη ζωηρότητα, η πηδηχτή κι' απλοϊκά κωμική σβελοσύνη, είχε χαθεί για πάντα. Στη γεμάτην εγκατάλειψη στάση του, μια γαλήνη σεπτή είχε χυθεί, κι' από το βάθος του κορμιού, που παράτησε πια την εγκόσμιά του ζωτικότητα, ανέβαινε επίσημη στα μάτια η θολή αντιφεγγιά της ψυχής.

Ερώτηση B5:

α) Με βάση τα πιο πάνω αποσπάσματα, καθώς και ολόκληρο το διήγημα, να χαρακτηρίσετε τον Μελέτη Μαλβή και να δικαιολογήσετε τους χαρακτηρισμούς σας. **(μονάδες 4)**

Απόσπασμα β΄:

Η Αθήνα! Ποτέ του δεν την είχε φανταστεί τόσο πλατειά, τόσο μεγάλη. Μοιάζει σαν εφηβική ύπαρξη που ξαφνικά κι αναπάντεχα ξεπέταξε την κρυμμένη άνθισή της [...] Η σύναξη εδώ των ψυχών, μέσα στο ίδιο χωνευτήρι, έχει προικίσει την πολιτεία με μια δική της, ανεξάρτητη ζωή, κάποιαν υπερφυσική ύπαρξη που χτυπάει μέσαθε, σα μεγάλη υποχθόνια καρδιά. Το γέννημα τούτο του πλήθους απαρνήθηκε τη φύτρα του και τώρα, θειεμένο σε τέρας συμβολικό, κυβερνάει την ανθρωπομάζα.

... Ο δρόμος ξετυλίγεται κατά κείθε ίσιος κι ελαστικός, όλο και κονταίνοντας, σαν απλοκαμός που ρίχτηκε από την πολιτεία πάνω στον κάμπο και τραβάει τώρα πάλι κοντά της την ανθρώπινη τροφή. Το κάλεσμά της είναι αβίαστο, δάνεμα ερωτιάτικο που δεν προστάζει παρά γητεύει. Ο βοηθός αγναντεύει τ' αντικρυνά βουνά και χαμογελάει με την ειρωνεία του φιλήδονου που αφιερώθηκε στο θάνατο του γλυκού δηλητηρίου. Γυρίζει και κοιτάζει και δίπλα του τα μάτια του κοριτσιού. Μέσα τους καθρεφτίζεται, κουκλίστικη, η παραμυθένια πολιτεία. Παίρνει στο χέρι του το χέρι της αγαπημένης και το σφίγγει απαλά, με την αδερφική στοργή του ομότυχου. Θυμάται μια παλιά του σκέψη. Μ' ένα γνέψιμο βουβό, σηκώνει το δάχτυλο και, δείχνοντας αντίκρυ:

– Η μενεξεδένια πολιτεία! λέει σιγανά, και στα χείλη του τρεμοπαίζει ένα γλυκόπικρο χαμόγελο, – η ηδονή της καρτερίας.

Ερώτηση B5:

β) Να δικαιολογήσετε τον τίτλο *Η Μενεξεδένια Πολιτεία*, λαμβάνοντας υπόψητα πιο πάνω αποσπάσματα και ολόκληρο το διήγημα. **(μονάδες 4)**

Ο Διευθυντής

Γιώργος Ιωσηφίδης